

*Дмитренко Алла Василівна,
доктор економічних наук, доцент
Копайгора Ілона Сергіївна, Соколенко Тетяна Михайлівна,
магістрантки*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ПОЛОЖЕННЯМИ (СТАНДАРТАМИ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Національні та міжнародні стандарти є важливими документами, які регулюють якість, безпеку та сумісність продукції і послуг. Національні стандарти – це стандарти, прийняті національними організаціями чи органами уряду в конкретній країні. Вони розробляються, враховуючи особливості та потреби цієї країни чи регіону. Зазвичай, національні стандарти є обов’язковими для виконання в межах даної країни. Міжнародні стандарти – це стандарти, прийняті міжнародними організаціями, такими як ISO (Міжнародна організація стандартизації) або ІЕС (Міжнародна електротехнічна комісія), вони створюються для застосування у багатьох країнах і регіонах, сприяючи спільному розумінню стандартів. Міжнародні стандарти часто не є обов’язковими, але використовуються для досягнення міжнародної сумісності.

Відповідно до НП(С)БО 7 «Основні засоби», основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)[1]. Відповідно до МСБО 16 «Основні засоби», основні засоби – це матеріальні об’єкти, що їх утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей; використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду [2]. Розглянемо основні відмінності між НП(С)БО 7 «Основні засоби» та МСБО 16 «Основні засоби», що наведені в таблиці 1.

Таблиця 1.

Основні відмінності між НП(С)БО 7 та МСБО 16

Показник	НП(С)БО 7	МСБО 16
1	2	3
Закріплення вартості	Дозволяє визначити вартість основних засобів за вибором між справедливою вартістю та вартістю використання.	Зазвичай визначає вартість за справедливою вартістю або вартістю отримання.
Оцінка вартості	Вимагає оцінки основних засобів за справедливою вартістю, але допускає використання методів оцінки, що відображають вартість використання (наприклад, амортизація).	Зазвичай вимагає оцінки за справедливою вартістю.

1	2	3
Амортизація	Надає вибір щодо методу амортизації (лінійний, прискорений або інший), який відображає вартість використання.	Зазвичай вимагає лінійний метод амортизації, хоча можливі і винятки.
Перевірка на втрату вартості	Вимагає перевірки на втрату вартості та проведення подальших заходів у разі необхідності.	Також передбачає перевірку на втрату вартості та коригування, якщо необхідно.
Особливості для малих та середніх підприємств (МСП)	Може містити положення, спрощені для застосування МСП.	Може враховувати особливості МСП, але зазвичай менше специфічних положень.

Обидва стандарти спрямовані на відображення інформації про основні засоби, але є різні підходи та можливості вибору в рамках НПСБО 10, тоді як МСБО може бути більш жорстким у вимогах.

Важливо зазначити, що існують угоди та механізми, які дозволяють національним стандартам бути сумісними з міжнародними стандартами, сприяючи таким чином глобальній гармонізації і полегшуючи міжнародну торгівлю та співробітництво.

Використання національних і міжнародних стандартів має свої переваги і недоліки, які можуть варіюватися в залежності від галузі та конкретної організації.

Переваги використання стандартів:

1. Сприяння безпеці і якості: Стандарти встановлюють мінімальні вимоги до безпеки та якості продукції, що сприяє захисту споживачів і покращенню якості товарів і послуг.

2. Глобальна сумісність: Міжнародні стандарти дозволяють підприємствам ефективно конкурувати на світовому ринку, оскільки їх продукція відповідає загальноприйнятим нормам.

3. Зменшення витрат: Дотримання стандартів сприяє зниженню витрат на виробництво, технічний супровід та якість, що може позитивно впливати на прибутковість.

Недоліки використання стандартів:

1. Витрати на впровадження: Процес адаптації до стандартів може бути дорогим і часом витратним для підприємств.

2. Втрата гнучкості: Суворе дотримання стандартів може обмежувати творчість і гнучкість підприємств у розробці продуктів та послуг.

3. Залежність від експертів: Для дотримання стандартів може знадобитися залучення фахівців та консультантів, що додатково збільшує витрати.

Література

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : Наказ М-ва фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 09.11.2023).

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби : Стандарт Ради з Міжнар. стандартів бух. обліку від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text (дата звернення: 09.11.2023).